

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 27 kwietnia 2021 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

(druk nr 378)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa ma na celu wprowadzenie, przy ubieganiu się o świadczenia przysługujące na podstawie programu wsparcia rodzin z dziećmi, drogi elektronicznej w szerszym zakresie niż ma to miejsce obecnie.

Przedmiotem zmiany jest art. 187a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 oraz z 2021 r. poz. 159) w zakresie obejmującym delegację ustawową do wydania rozporządzenia określającego warunki realizacji programu rządowego, zmierza ona do umożliwienia przyjmowania wniosków o przyznanie świadczeń wyłącznie w drodze elektronicznej. Celem nowelizacji jest usprawnienie realizacji rządowych programów wsparcia rodzin i dzieci, rozszerzenie cyfryzacji usług publicznych oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń w warunkach epidemii COVID-19 (por. uzasadnienie do projektu).

Wnioski o przyznanie świadczeń w programie „Dobry Start” obecnie są składane elektronicznie albo w formie papierowej. Proponowane uregulowanie ma zapewnić funkcjonalność i efektywność programów rządowych, również tych, które będą przyjęte w przyszłości.

Dla lepszej realizacji programu istniejącego obecnie ustawodawca przewiduje obligatoryjne wydanie rozporządzenia, w którym zapewnia Radzie Ministrów możliwość podjęcia decyzji, że składanie wniosków i innych pism w sprawie świadczeń przysługujących z programu, następuje wyłącznie w drodze elektronicznej. Ustawa przewiduje wówczas

wiążące się z tym przepisy, jak dotyczące organu wyższego stopnia dla ZUS, jeżeli to on będzie realizował świadczenia, właściwości sądu, umożliwienia przeniesienia planowanych dochodów i wydatków budżetowych w celu realizacji programu.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Rządowy projekt ustawy wpłynął do Sejmu (druk nr 1033) 18 marca 2021 r. I czytanie odbyło się w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Sprawozdanie komisji (druk nr 1082) rozszerza uregulowanie delegacji zawartej w art. 187a o dodanie ust. 2c (gwarancje dla osoby, której dotyczy rozstrzygnięcie podejmowane w oparciu o wyłącznie zautomatyzowane przetwarzanie danych osobowych) i ust. 7 (umożliwienie przeniesienia planowanych dochodów i wydatków budżetowych, między częściami budżetu państwa, z zachowaniem przeznaczenia środków publicznych wynikającego z ustawy budżetowej, w celu realizacji programu). Ponadto przyspieszono wejście w życie ustawy (z 14 dni od dnia ogłoszenia), przyjmując, że wchodzi ona w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Podczas II czytania zgłoszono poprawkę dotyczącą wejścia w życie ustawy po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia. Komisja rekomendowała jej odrzucenie.

15 kwietnia na 28. posiedzeniu Sejm odrzucił poprawkę opóźniającą wejście w życie ustawy, przyjmując ją w brzmieniu zaproponowanym w sprawozdaniu Komisji.

Za przyjęciem ustawy oddano 242 głosy, przy 164 przeciwnych oraz 45 wstrzymujących się.

III. Uwagi

Ustawa jest niejasna, zawiera powtórzenia, które wpływają na nieczytelność niektórych uregulowań. Uporządkowanie jej przepisów powinno nastąpić w zakresie: przepisu upoważniającego do wydania rozporządzenia, materialnej podstawy do składania wniosków i wnoszenia innych pism w określonej postaci oraz wyłączenia stosowania w tym zakresie K.p.a. Obligatoryjność wydania rozporządzenia została połączona w art. 187a ust. 2 z fakultatywnością określenia elektronicznej drogi realizacji świadczeń (ust. 2a), przy czym określenie przez Radę Ministrów drogi elektronicznej stanowi warunek dla stosowania przepisu materialnego (ust. 2b) oraz wpływa na wyłączenie stosowania K.p.a. oraz obowiązek organu zapewnienia dostępu do ułatwień teleinformatycznych.

Proponuje się dokonanie uporządkowania terminologicznego i redakcyjnego oraz usunięcia zbędnych powtórzeń w przepisach ust. 2 (jak wyrazy *w tym w szczególności*), ust. 2a (w obrębie tego samego ustępu wprowadzenie do wyliczenia oraz część wspólna powtarzają wyrażenie *w przepisach wydanych na podstawie ust. 2*) oraz w ust. 2b i 2c (formuła zawarta w ust. 2b: *składanie wniosku i załączników do wniosku o przyznanie świadczeń na podstawie programu, o którym mowa w ust. 1, a także wnoszenie innych pism w sprawie tych świadczeń, doręczanie decyzji, informacji, postanowień, zawiadomień, wezwań, zaświadczeń i innych pism w sprawie świadczeń na podstawie programu*, stanowi powielenie z ust. 2a pkt 1 lit. a i b oraz z wprowadzenia do wyliczenia w ust. 2c).

W redakcji ust. 2a w części wspólnej, w ust. 2b oraz we wprowadzeniu do wyliczenia w ust. 2c pomija się określenie „*wylącznie*”, pozostając w zgodzie z celem projektodawcy, przy zmodyfikowanej redakcji - „postać elektroniczna” jako *wylączna i jedyna* (o ile tak postanowi Rada Ministrów) będzie zagwarantowana w ustawie poprzez brzmienie ust. 2b.

W propozycji poprawek uwzględniono terminologię ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. poz. 2320) zawartą w części mającej obowiązywać od 1 lipca br. (postać papierowa lub elektroniczna).

Propozycja poprawek:

1) w art. 1 w pkt 1, w ust. 2 skreśla się wyrazy „*w szczególności*”;

2) w art. 1 w pkt 2:

a) w ust. 2a pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) realizacja i obsługa świadczeń przyznanych na podstawie programu, o którym mowa w ust. 1, odbywa się w drodze elektronicznej, za pomocą systemów teleinformatycznych określonych w tych przepisach;”

b) ust. 2b otrzymuje brzmienie:

„2b. W przypadku gdy Rada Ministrów postanowi, że realizacja i obsługa świadczeń przyznanych na podstawie programu, o którym mowa w ust. 1, odbywa się w drodze elektronicznej:

- 1) wnioski o przyznanie świadczeń i załączniki do tych wniosków składa się,
- 2) inne pisma w sprawie świadczeń wnosi się,
- 3) decyzje, informacje, postanowienia, zawiadomienia, wezwania, zaświadczenia i inne pisma w sprawie świadczeń doręcza się
– w postaci elektronicznej.”

c) w ust. 2c:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W przypadku gdy Rada Ministrów postanowi, że realizacja i obsługa świadczeń przyznanych na podstawie programu, o którym mowa w ust. 1, odbywa się w drodze elektronicznej:”

– w pkt 2 po wyrazach „zapewnienia pomocy przy” dodaje się wyraz „składaniu”.

Bożena Langner

Główny legislator